

Jämtöns folketshus-förening

Folketshusrörelsen uppstod i slutet av 1890-talet och bildades som ett led i att skapa bl.a samlingslokaler. Särskilt i de växande byarna och industriorterna. som hade en allt större befolkning inom arbetarrörelsen och de fackliga organisationerna var kravet som störst.

Jämtöns Folketshusförening bildades år 1922 av ett stort antal entusiastiska yngre Jämtöbor. Ett förslag till stadgar upprättades, och dessa stadgar inregistrerades på länsstyrelsen den 23 mars 1923. Det är detta senare datumet som man kan säga att föreningen bildades.

De som jobbat med upprättandet av stadgarna var Alban Svedberg, Helmer Boman, Hugo Häggberg, Elfrid Eriksson och Arvid Wikström.

Den första styrelsen kom att få följande sammansättning:

ordförande: Helmer Boman, v:e ordförande: Alban Svedberg, kassör: Arvid Wikström, sekreterare: Hugo Häggberg, v:e sekreterare: Algot Öström.

Deras planer var redan från början att bygga en lokal för sin verksamhet. Av den anledningen köpte man in ett område som var beläget just söder om Missionförbundets lokal vid vägen till Jämtöavan och Rörbäck. För att på denna tomt bygga ett hus, uppstod dock ett problem som på något sätt måste lösas. Anledningen var att det var många som protesterade mot att bygga ett sådant hus.

Vid den tiden hade flera religiösa riktningar tagit plats i samhällsdebatten, och när det gällde Jämtön så var det Evangeliska fosterlandsstiftelsen, Missionförbundet och Baptisterna som etablerade sig här i Jämtön. Det innebar också att man byggde var sin gudstjänstlokal där man höll sina sammankomster med religiösa möten. Från dessa grupper fanns från början ett stort motstånd att bygga detta hus som av många religiöst sinnade människor betraktade en sådan verksamhet ej rumsren, och att huset skulle bli, som man uttryckte sig, ett syndens näste.

Den tomt man inköpt från Adolf Öhvals fastighet (byyn kallad) för att bygga denna lokal var ju till råga på allt belägen mellan missionshuset och baptisternas lokal. Att få tillgång till det virke man behövde för att bygga huset skedde med en viss sekretess eftersom det var svårt att få en leverantör. Så småningom löste det sig och byggandet kom igång. År 1924 står så byggnaden klar. Den inrymde en relativt stor samlingslokal, ett mindre rum i nedre delen samt en farstu. I samlingslokalens främre del var en upphöjd estrad byggd, och i nedre delen en fanns en kamin för uppvärmning. Det mindre rummet nyttjades under 1930-talet som kafelokal vilken "Kafé Anna" stod för.

Under 1940-talet flyttade hon sin kareverksamhet till huset som stod mellan missionshuset och Sigurd Larssons fastighet. Det huset är i dag rivet.

Den verksamhet som med tiden kom att drivas i folkets hus blev naturligtvis mycket uppskattat. Ett av de första arrangemangen var när man ville visa den nya tekniken med radio. Med ett fullsatt folketshus demonstrerade man den nya tekniken radio. Det var väl inte så hörbart utav allt brus och knaster, men ändå ett mycket uppskattat initiativ.

Efter denna inledande demonstration blev folkets hus mycket anlitat för många arrangemang. Dans, byarevyer, sångaftnar och även som biograf.

Den första som visade film var en man Valdemar Johansson som var kringresande i filmvisning på 1930-talet. Folke Berg såg en stumfilm i början av 1930-talet och han tror att han då var i 5 års åldern.

Under 1940 och 1950-talet visades film regelbundet. Man hade inskaffat en filmapparat vid namn Kinofa som sedan sköttes om vid filmvisningar. Först som biografmaskinist var Konrad Berg. Han efterträddes så småningom av Jonas Andersson, Arne Persson och Reinhold Åkerström.

Några motsättningar mellan folketshusföreningen och de religiösa samfundet uppstod aldrig. Många kulturarrangemang, sammanträden, politiska sammankomster m.m. gjorde att det blev en lokal för alla.

Tyvärr blev denna byggnad mycket nedsliten av olika orsaker och efter år 1960 var den ej användbar längre, utan den revs i början av 1960-talet.

Problemet både för byn och Folketshusföreningen var uppebar. Saknad av samlingslokal var stor.

År 1973 gjordes ett byte som skulle få stor betydelse i framtiden. Vår dåvarande byaålderman Valter Johansson tog kontakt med Luleå Kommuns fastighetschef Hans Svensson och föreslog ett byte. Eftersom skolverksamheten i Jämtön upphört 1967 och någon annan kommunal verksamhet ej bedrivs i lokalerna. Förslaget från byaåldermannens sida var att genomföra ett byte. Förslaget gick ut på att Folketshusföreningen tog över denna fastighet och kommunen övertog den fastighet som den rivna folketshusbyggnaden stått på. Detta förslag gick kommunen med på och 1973-01-12 har detta byte fastställts genom fastighetsreglering.

Den fastighet som nu folketshusföreningen blev ägare till var förutom skolbyggnaden också den extra byggnaden som innehöll lärarbostad, pannrum, gymnastiksal samt ett lagerutrymme på övre planet. Lärarbostaden uthyrdes till Gösta och Vivianne Isaksson och deras barn. I själva skolbyggnaden uthyrdes en lägenhet på översta planet. I slutet av 1980-talet hade uthyrningarna av dessa lägenheter upphört.

Efter detta byte hade folketshusföreningen nu tillgång till skolbyggnaden som hädanefter nyttjades för olika ändamål. Det var ju inga fina ändamålsenliga lokaler men var bättre än inga alls. Som möteslokal fungerade f.d. Matbispisningen ibland, och ibland som en fungerande bispisningslokal t.ex vid valborgsmässofirande då kaffe och tårta var en återkommande meny.

När det gällde barnomsorgen så nyttjade kommunen nu första våningsplanet i gamla skolan. Det var ju ingen bra lösning och kraven blev större och större att man måste ordna större och mer ändamålsriktiga lokaler. Kravet kom inte minst från socialförvaltningen.

I detta läge kom också kravet från byns sida att vi borde få en ordentlig samlingslokal till byn eftersom vi saknade helt en sådan. Kravet kom från framför allt byaföreningarna Folketshus, JAIK, Jämtöns byamän och föräldraföreningen.

År 1988 kom så ett beslut som vi så länge kämpat för. Dels att beslut togs om att bygga lokaler för barnomsorg, men även ett beslut om byggande av samlingslokal. Ett samlat grepp blev att bygga en gemensam lokal som inrymde bägge delarna. Kostnaden beräknades till 5 miljoner kronor.

ABM arkitektkontor fick i uppdrag att utforma ritningar vilka dock ej godkändes av socialförvaltningen och vi byaföreningar. Nya ritningar upprättades, och nu hade ytarealen utökats betydligt och nu godkändes dessa ritningar. Fastighetskontoret fick nu uppdraget att låta bygga lokaler för barnomsorg och samlingslokaler i Jämtön. Den beräknade kostnaden hade nu stigit till 8 miljoner.

Vid ett extra årsmöte med folketshusföreningen 1988-07-14 beslöts, under förutsättning att marken bebyggs med barnomsorgslokaler att försälja nödigt markområde till kommunen. Priset sattes till 49000 kr. i priset ingick även gamla skolan som nu måste rivas.

Den 8 februari 1991 invigdes Jämtögården. Vid invigningen deltog från kommunen kommunalråd, fritidsnämnd, socialnämnd och naturligtvis folk från byn. Sammanlagt 175 personer bjöds på middag och som avslutning dans i de nya lokalerna.

Under de följande åren blev det ett uppsving av aktiviteter av olika slag. Vi kan här nämna vad som skedde under den närmaste tiden:

1992 Tennisbana, 1994 Byabagarstuga, År 2000 ishockeyplan, 2008 Gym byggs som ett ungdomsprojekt.

E.J

N:o

(Ågarens namn)

Kr. 10

Kr.

INSATSBREV

uti

Jämtöns Folketshusförening

utan personlig ansvarighet

KRONOR **10** KRONOR

Detta insatsbrev inlöses, om så påfordras, av föreningen 6 månader efter uppsägning, i enlighet med vad som stadgas i lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 22 juni 1911.

Jämtön den 25. 8 1977

Martin Skall
v. Ordförande.

Anders Persson
Ordförande.

Pär-Olof Åkerström
Sekreterare.

Jugrid Åkerström
Kassör.

Edvard Johansson
v. Sekreterare.